

FREDENSBORG
KOMMUNE

Strategi for Bynatur i Nivå

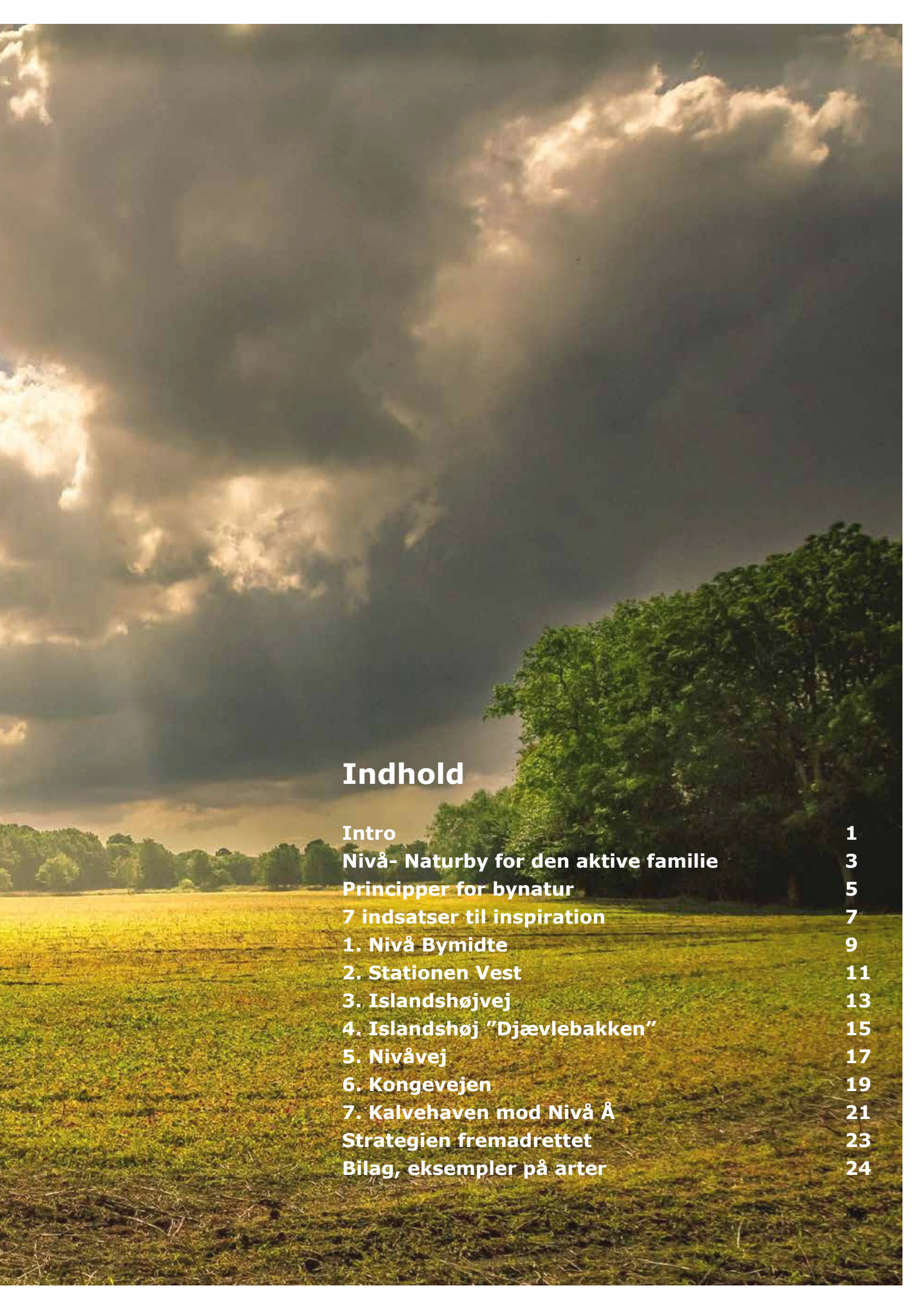
ÉN KOMMUNE – FEM UNIKKE STEDER
• FREDENSBORG • HUMLEBÆK • NIVÅ • KOKKEDAL • LANDET

A landscape photograph showing a vast green field in the foreground, a dense line of trees in the middle ground, and a sky filled with large, dramatic, golden-brown clouds. The lighting suggests late afternoon or early morning.

Kolofon

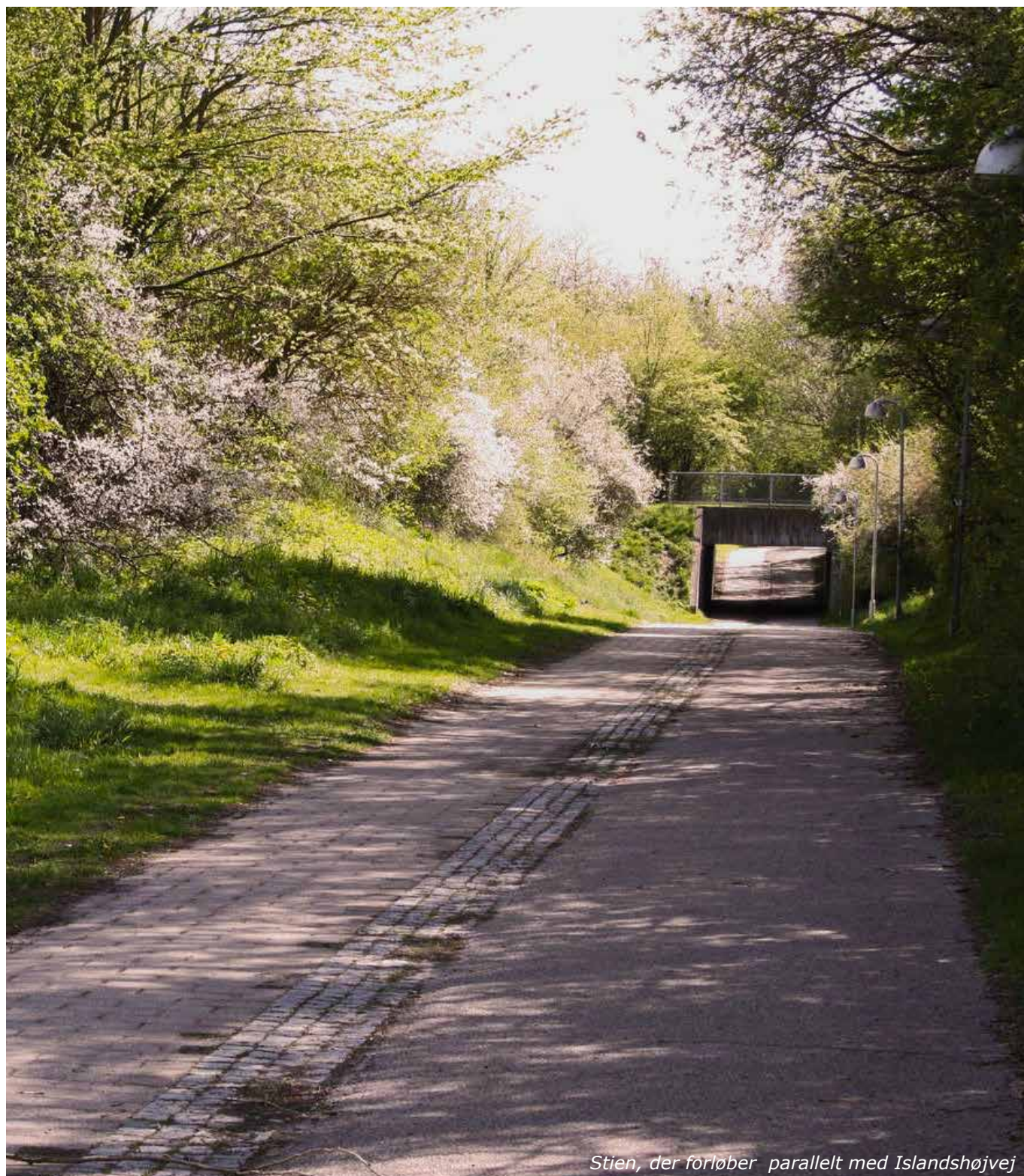
**Strategien for Bynatur i Nivå er udarbejdet
af Nordsjællands Park og vej og
Fredensborg Kommune**

Udgiver og design: Fredensborg Kommune

Indhold

Intro	1
Nivå- Naturby for den aktive familie	3
Principper for bynatur	5
7 indsatser til inspiration	7
1. Nivå Bymidte	9
2. Stationen Vest	11
3. Islandshøjvej	13
4. Islandshøj "Djævlebakken"	15
5. Nivåvej	17
6. Kongevejen	19
7. Kalvehaven mod Nivå Å	21
Strategien fremadrettet	23
Bilag, eksempler på arter	24

Stien, der forløber parallelt med Islandshøjvej

Bynatur i Nivå

Naturen omkring Nivå er værdifuld for byen og én af byens største styrker. Det er vores mål, at Nivås identitet som en nutidig by midt i den unikke natur skal styrkes gennem denne strategi for bynatur.

Strategien sætter fokus på bynaturen. Bynaturen definerer den natur, som er i Nivå: i bymidten, langs cykelstier og veje, ved havnen og i tilknytning til de offentlige institutioner. Bynatur kan være åben med udsyn til Øresund og ådalen, eller den kan være vild og frodig. Strategien har fundet balancen hvor begge dele er muligt. Visse steder bidrager naturen til utryghed, fordi den opleves vild og tilgroet, så balancen skal også findes mellem tryghed og bynatur.

Vi skal skabe en bynatur, som giver plads til både mennesker, dyr og træer. Dermed kan cykelturen både byde på udsigter udover værdifulde naturområder omkring Nivå, men den kan også byde på planter, træer, blomster, buske og bier og ikke bare asfalt og slået græs. Bynaturen kan godt blive mere vild nogen steder, men vi må aldrig være i tvivl om, at den bliver plejet. Det vilde skal også være smukt og styrke oplevelsen af, at årstiderne skifter.

Bynaturen skal styrke oplevelsen af hverdagslivet i Nivå, så livet i skolen, i klubben, i biblioteket og ved de mange fritidsaktiviteter kan ses. Samtidig skal bynaturen invitere til læring, leg og ro. For jo mere bynaturen bidrager til, at vi ser hinanden, jo mere trygt bliver det at færdes i Nivå.

I strategien opstilles 6 principper som samlet bidrager til at styrke bynaturen i Nivå. Herudover indeholder strategien syv indsats, som er eksempler på, hvordan der skal arbejdes med bynatur på de kommunale arealer i Nivå. Det er samtidig ønsket, at strategien kan bidrage til at inspirere arbejdet med bynatur på private arealer.

Thomas Lykke Pedersen
Borgmester

Lars Simonsen
Formand for Plan-, Miljø- og Klimaudvalget

Nivå- Naturby for den aktive familie

Naturbyen Nivå

I Nivå er naturen altid indenfor rækkevidde. Naturen kiler sig flere steder ind i byen. Det opleves mest markant ved lergravssøerne, som skaber et sammenhængende kultur- og naturlandskab fra bredden mod Øresund på tværs af Gl. Strandvej og kystbanen og helt hen til Islandshøjparken. Nivå afgrænses mod nord og syd af to markante landskabskiler, Nivå Ådal mod syd og Lave Skov mod nord.

De bærende kvaliteter består af havnen, strandparken og lergravssøerne. Havnen og strandparken giver byen en vigtig identitet som kystby, og lergravssøerne tilfører et unikt kulturhistorisk og rekreativt lag til Nivås identitet med tidligere teglværksproduktion.

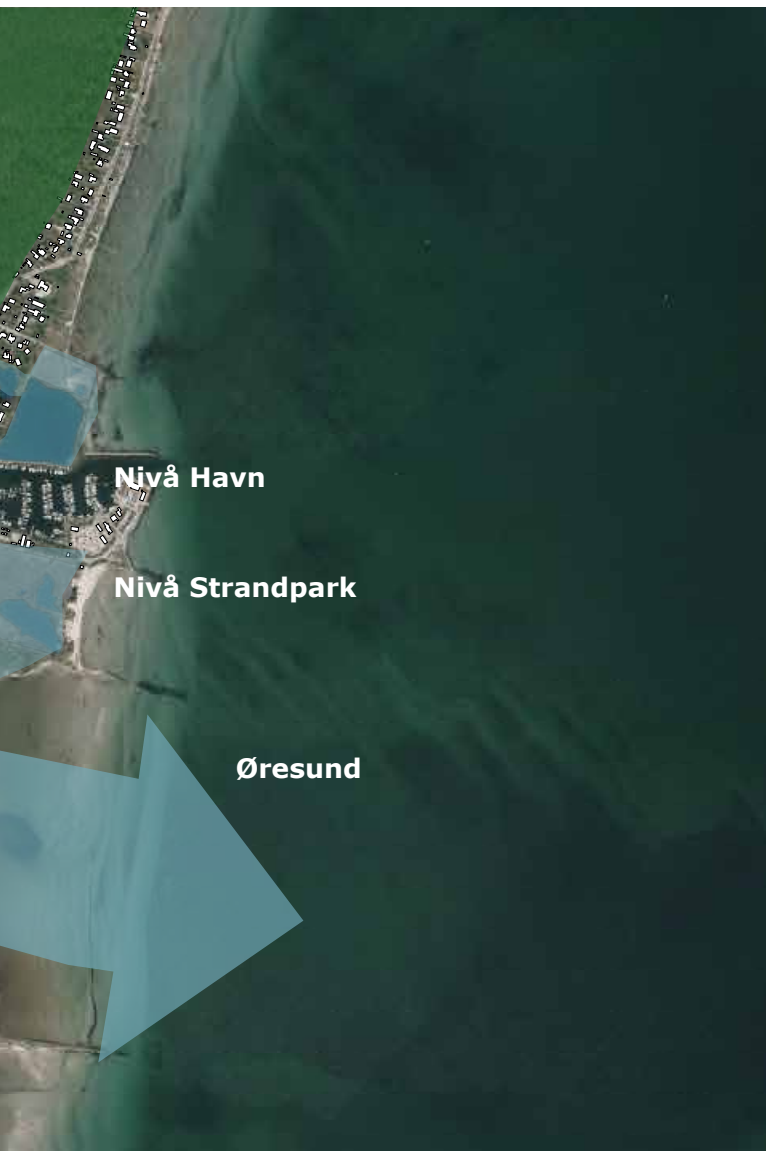
Når man bevæger sig gennem Nivå, er det også tydeligt, hvor meget det grønne præger de store veje som Nivåvej, Gl. Strandvej, Birkedommer Allé eller

Islandshøjvej. Her er der meget grønt på begge sider med store træer, græs og buskads. På lignende vis er de særskilte stisystemer for de bløde trafikanter præget af grønne korridorer. De mange små byrum i Nivå fremstår også grønne, ligesom Nivå Centret omgives af store grønne områder.

En udfordret bynatur

Nivås meget grønne karakter skaber også en række udfordringer.

Bynaturen og de grønne korridorer langs veje og stier opleves ensformige med enten tætslået græs eller uplejet vildt krat. Det uplejede krat bliver af mange opfattet som et tegn på dårlig og manglende vedligeholdelse i byen. Bynatur må gerne være vild, men det skal gerne være planlagt og ikke tilfældigheder der bestemmer, hvor den vilde natur opstår. Det tætslåede græs og det vilde krat indeholder heller

- Våde områder**
- Skov**
- Lysåben natur**

ikke den store biodiversitet eller mangfoldighed. En by med så mange store grønne områder og korridorer kunne have et unikt plante og dyreliv. Det er dog de færreste dyr, insekter eller planter, som trives i en tætslået græsplæne. Den manglende biodiversitet og mangfoldighed forhindrer også mulighederne for at bruge bynaturen til opdagelses- og læringsrum, både i en institutions- og skolekontekst, men også helt generelt.

Det tætslåede græs skaber desuden en række store arealer som fremstår tomme og uinspirerede. De mange grønne rum i Nivå har meget få funktioner og inviterer hverken til ophold, leg eller bevægelse. For eksempel det store grønne areal vest for Nivå Centret, som fremstår vindblæst, trist og mennesketomt. Bynatur kan skabe spændende byrum ved i større grad at invitere til ophold og aktivitet.

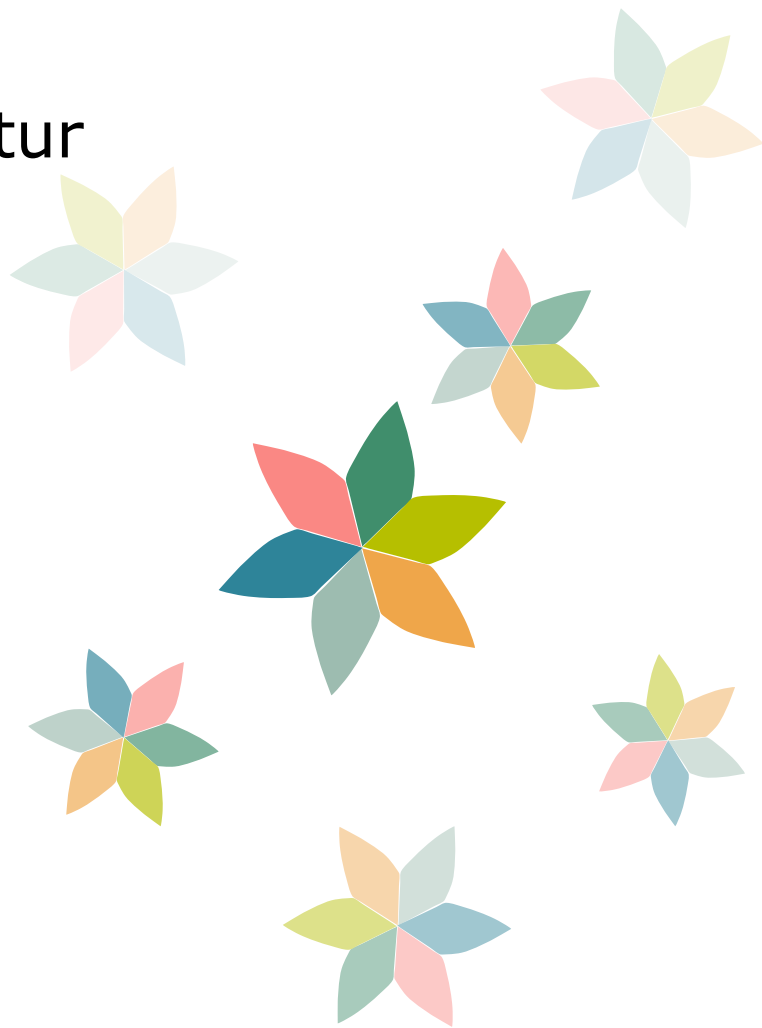
Enkelte steder blokerer det vildt groede krat for udsigt til den værdifulde natur, som omgiver Nivå. Bynaturen skal derfor også bidrage til at skabe udsigt og styrke forbindelserne til den omkringliggende natur.

Bynaturen som den ser ud i Nivå i dag, kan skabe utryghed eksempelvis når vildt krat skaber en mur rundt om stierne. Vild og oplejet natur skaber lukkede rum, som pga. manglende udsyn og overblik kan føles meget utrygge at færdes i, specielt i aften- og nattetimerne.

Principper for bynatur

De identificerede udfordringer med den nuværende bynatur i Nivå samt naturens store potentiale leder hen til opstillingen af 6 principper, som på lang sigt skal understøtte udviklingen af Nivå både gennem konkrete indsatser, men også i gradvis omlægning af driften.

De 6 principper skal afvejes overfor hinanden i forhold til konkrete arealer i Nivå og skal altså vægtes forskelligt alt efter hvilke principper, der har størst potentiale på det pågældende areal.

Bynatur er **vilde oaser**

Bynaturen i Nivå skal styrke mangfoldigheden og biodiversiteten, så bynaturen bliver varieret, artsrig og understøtter den mangfoldighed, som omgiver og indkapsler Nivå. En mangfoldig natur er ikke nødvendigvis vild og oplejet natur, men kultiveret med omtanke, og hvor biodiversiteten er et væsentligt parameter i tilrettelæggelsen og implementering af beplantning, drift og landskabeligt udtryk. Etablering af ny beplantning skal ligeledes fortrinsvis ske med hjemmehørende, planter, buske og træer. Samtidig skal driften flere steder omlægges fra intensiv græsslåning til ekstensiv pleje, og bynaturen skal i højere grad byde på blomster og frugter til insekter og fugle. Bynaturen skal også bidrage til at ændre på blikket på naturen i byen, og vise at bynaturen kan meget mere end at være slået græs med enkeltstående træer.

Bynatur er **grønne forbindelser**

Bynatur i Nivå skal være synlig og trække den omkringliggende natur helt ind i byen. Naturen i Nivå træder først i karakter når bynaturen får en synlig og fremtrædende plads i det offentlige rum. Det skal gøres synligt for både borgere og besøgende at Nivå er en naturby. Det skal ske ved at styrke udsigten til den omkringliggende natur, men også ved at trække fragmenter af naturen helt ind i bymidten. Det skal også ske ved, at arbejde med et naturligt og organisk formsprog.

Bynatur er **aktive byrum**

Bynaturen i Nivå skal invitere til aktiviteter, bevægelse, fordybelse og ophold. Når bynaturen i højere grad præger byrum, vejkanter og stiforløb i Nivå bliver det essentielt at arbejde med at skabe nye anderledes byrum. Mulighederne for at skabe aktivitet og bevægelse er vigtige i byens forskellige rum, så bynaturen understøtter børnenes lyst til leg og bevægelse samt borgernes muligheder for at sætte byrummet i spil. Bynaturen skal også skabe rum for fordybelse og ophold.

Bynatur er **naturlig tryghed**

Bynatur i Naturbyen Nivå skal bidrage til at fremme trygheden i Nivå. I arbejdet med bynatur skal der fokuseres på, at synliggøre livet i Nivå, da liv bidrager til tryghed. Samtidig skal der ved tryghedsskabende pleje og omlægning af drift fokuseres på at skabe gode oversigtsforhold - ved blandt andet at udtynde tæt og vildt buskads og i særlige utrygge områder erstatte tilgroet buskads med højstammede træer.

Bynatur er **læringsrum**

Bynatur i Nivå skal være læringsrum. Den skal opfordre og invitere børn og unge sammen med vuggestuen, børnehaven og skolen til at udnytte de kommunale arealer til læring. Samtidig skal pleje og vedligehold af bynaturen inspirere til læring omkring natur og årstidernes skiften, når man som borger færdes på og langs med de kommunale arealer.

Bynatur er **fælles ejerskab**

Bynatur i Nivå skal være et fælles lokalt ansvar, så byen får en sammenhængende struktur og udseende. Det er vigtigt, at der skabes ejerskab til indsatser, da det vil bidrage til mere liv på de kommunale arealer. Det betyder, at lokale aktører og brugere af de kommunale arealer skal inddrages omkring udmøntning af tiltag i de områder, hvor der opfordres til mere byliv. Samtidig bør dele af tiltagene i et område ske i tæt samarbejde med lokale brugere og aktører i området, da dette sikrer ejerskab til området.

7 indsatser til inspiration

7 indsatser

Der er udvalgt 7 steder, hvor strategien for bynatur planlægges over de næste 5 år.

Indsatserne er ikke detailprojekteret og enkelte af indsatserne skal gennemføres i tæt dialog med brugerne. Beskrivelsen af indsatserne skal derfor ikke ses, som det færdige resultat, men som inspiration til at arbejde med stedet.

De 7 indsatser er valgt ud fra følgende parameter: steder vi færdes, steder hvor livet leves, utrygge steder og samspil til øvrige projekter.

Steder vi færdes (2, 3, 5 og 6)

Vi oplever primært byen gennem bevægelse: når vi er på vej til og fra arbejde, skal ud og handle, til og fra børnehave, skole eller fritidsaktivitet. I strategien beskrives derfor de steder, hvor mange færdes, fordi strategien her får betydning for mange borgere. Stationen er Nivås naturlige knudepunkt og Nivåvej,

Islandshøjvej og Kongevejen er primære veje i Nivå, hvorfor disse steder er valgt.

Herudover har Nivå et veludbygget stinet, og stierne bliver aktivt anvendt i den daglige færdsel, men også til hundeluftning og gåture. Stien langs Islandshøjvej er medtaget som indsats for at vise, hvordan der kan skabes trygge og oplevelsesrige stier.

Steder hvor livet leves (1, 3 og 7)

I forstaden udspiller livet sig i høj grad ved institutionerne. Det gælder også i Nivå. Ved skolerne, fritidsklubber og fritidsaktiviteterne er der et rigt liv, og det giver derfor mening, at arbejde med at skabe attraktiv bynatur i tilknytning til institutionerne. Ud fra den betragtning er arealet op mod Nivå Bibliotek, Nivå Skole Syd, NKK Hallen og Nivå Centret valgt. Det samme gælder det kommunale areal op mod fritidsklubben Basen samt området ved Kalvehaven.

1. Nivå Bymidte
2. Stationen, vest
3. Islandshøjvej, vest
4. Islandshøj, "Djævlebakken"
5. Nivåvej
6. Kongevejen
7. Kalvehaven mod Nivå Å

Utrygge steder (1, 2 og 3)

Enkelte steder i Nivå opleves som utrygge. Det skyldes blandt andet tilgroet beplantning, manglende vedligehold og manglende oplevelse af opsyn. Flere af de nævnte steder opleves også som utrygge. Det gælder blandt andet arealet ved stationen, bymidten og stien ved Islandshøjvej.

Samspil til øvrige projekter (4)

Indsatserne og valg af disse spiller tæt sammen med øvrige projekter i Nivå, som foreksempel projektet i lergravssøerne, renovering af udearealer på skolerne i Nivå, omdannelse af Nivå Bymidte og renovering af udearealer ved boligbebyggelsen Islandshøj. Det betyder, at mange af indsatserne grænser op til øvrige projekter i Nivå, og skal supplere og understøtte disse.

Dette gælder særligt for arealet ved Islandshøj "Djævlebakken", som er valgt pga. den nære tilknyt-

ning til indsatser i lergravene samt den igangværende renovering af udearealer ved boligbebyggelsen Islandshøj.

Implementering af principper

På de efterfølgende opslag beskrives, hvilke og hvordan de enkelte principper implementeres. Ikke alle principper er relevante i alle 7 indsatsområder, og principperne har ikke lige stor værdi alle steder. I de beskrevne indsatser ses det ved, at principperne er opstillet hirarkisk, hvor de mest relevante principper er beskrevet først, ligesom at enkelte af principperne ikke er medtaget, hvis de ikke vurderes at skabe værdi det pågældende sted.

1. Nivå Bymidte

Kig fra plateauet ved NKK Hallen og Nivå Skole Syd mod sportspladsen

Stedet

På bagsiden af Nivå Centret ligger Nivå Skole Syd, NKK Hallen samt Nivå Biblioteks bibliotekshave. Her udspilles en stor del af hverdagslivets aktiviteter. Livet ved skolen, hallen og biblioteket er i dag ikke synligt, da det foregår indendørs i hallen, og da bibliotekshaven og skolen er omgivet af hegn og tæt beplantning. Området opleves også utrygt, da hegn og tæt beplantning bidrager til et mangelfuldt udsyn.

Nivå Skole Syds sportsplads ligger op mod Nivå Station og bag Nivå Centret. På trods af sin centrale placering opleves sportspladsen ikke markant i området, da den er omkranset af en jordvold, som ind mod sportspladsen er omgivet af en tæt hæk. Herudover er der på jordvolden etableret en række træer samt et højt trådhegn. Mod stationen er dele af jordvolden sprunget i skov.

Mellem skolen, hallen og biblioteket er der etableret et lille hævet plateau med træerækker. Herfra kan aktiviteterne på sportspladsen betragtes.

Øvrige indsatser i området

Strategien for bynatur i Nivå spiller tæt sammen med øvrige initiativer i Nivå Bymidte og på Nivå Skole Syd. KFI, der ejer Nivå Centret har planer om, at omdanne

centret til en bymidte med flere boligere, nye dagligvarebutikker og færre udvalgswarebutikker. Herudover er der et ønske om at renovere Nivå Bibliotek, etablere nye byrum og eventuelt etablere en svømmehal i bymidten. Omdannelsen af Nivå Center til en nutidig bymidte skaber et behov for at udvikle byrum, der der kan tilbyde andre oplevelser end den traditionelle handels-/gågade. I området er derdesuden igangsat renovering af udearealer på Nivå Skole Syd. Strategien er afstemt med de beskrevne projekter.

Principper for bynatur

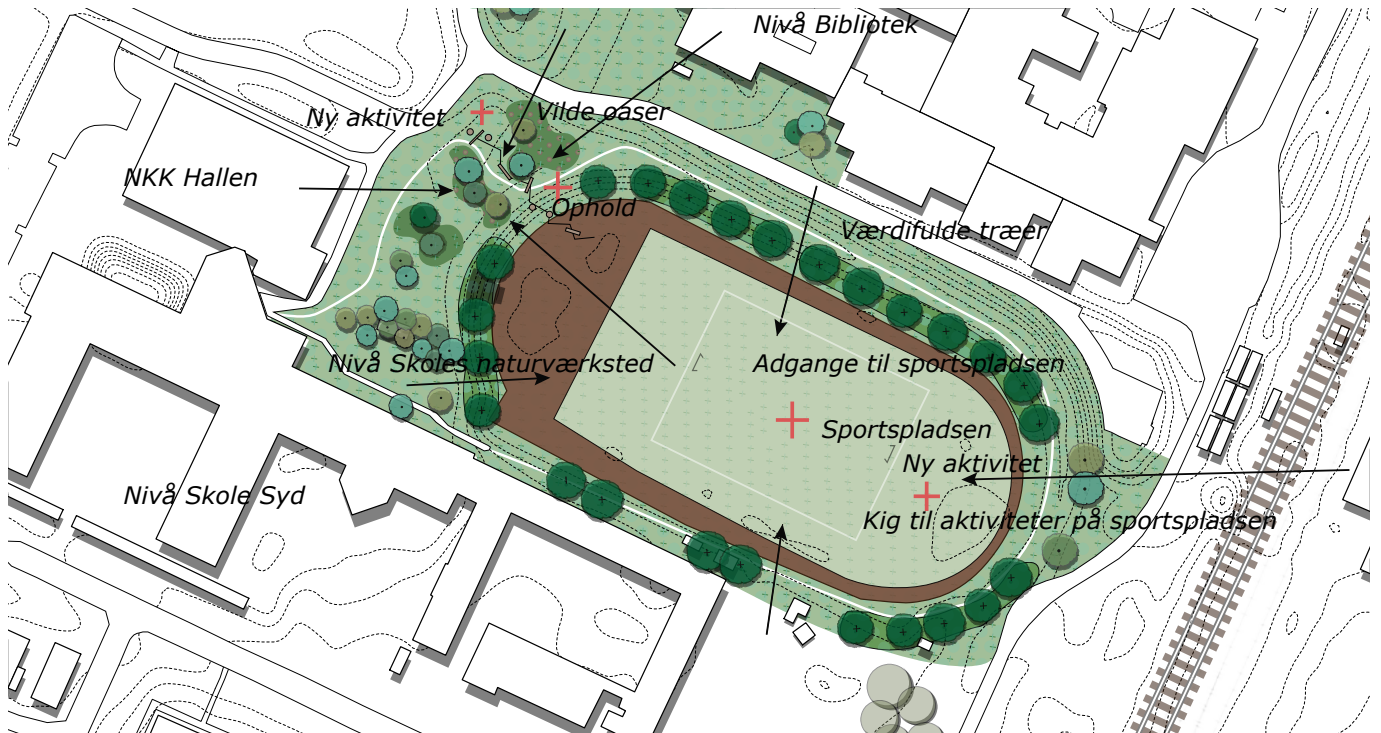
Herunder beskrives de mest relevante principper for bynatur ved Nivå Bymidte.

Fælles ejerskab

Nivå Skole Syd, NKK Hallen og Nivå bibliotek indtages i planlægning af indsatserne og enkelte af tiltagene vil blive udført i samarbejde med brugerne i området. Eksempelvis kan redekasser til fugle udføres i samarbejde med elever på Nivå Skole Syd.

Naturlig tryghed

For at styrke trygheden i området fjernes trådhegnet rundt om sportspladsen, hvilket skal signalere åben-

hed. Samtidig ryddes der kiler i beplantningen mod boldbanen. Herved skabes der adgang til boldbanen fra flere sider. Mod stationen tyndes der ud i beplantning, så det er muligt at fornemme, hvad der foregår på sportspladsen.

Aktive byrum

Fjernelse af trådhegn og tæt beplantning omkring sportspladsen giver mulighed for at anvende arealet til løb og boldspil uden for skolens åbningstid. Det giver blandt andet mulighed for at aktiviteterne i hallen kan rykke udenfor, når vejret tillader det.

Plateauet mellem Nivå Skole Syd, Nivå Bibliotek og NKK hallen skal formgives, så det i større grad inviterer til ophold og leg. Inventar i området skal gøre det attraktivt at sidde og betragte aktiviteterne på sportspladsen, og få trænings- og legeredskaber skal binde plateauet og sportspladsen bedre sammen.

Vilde oaser

Der etableres små vilde oaser på plateauet, i form af bede, som hver især rummer sin egen fortælling. Det kan for eksempel være bede som er særligt interessante for bier eller sommerfugle. Desuden etableres der i træerne redekasser til vildt fugleliv.

Hegnet mod skolens naturværksted kan helt eller delvist etableres som et naturhegn, for at sikre mulighed for at insekter kan overvinde.

Naturen er læringsrum

Arealet kan anvendes som udstillingsrum for blandt andet sløjdtimer, hvor elever kan opsætte redekasser, insekttotem eller lignende.

Herudover er det tanken, at de vilde oaser kan benyttes til at observere forskellige biotoper, ligesom at borgere i Nivå kan blive inspireret til, hvordan man for eksempel skaber det perfekte sommerfuglebed.

2. Stationen, vest

Stationen set fra vest

Stedet

Den vestlige side af stationen opleves i dag som tilgroet, slidt og utryk. Stationsbygningen og jernbanetracéet er skjult af tæt og høj beplantning, hvorfor man som gæst i byen let kan miste orienteringen. Langs jernbanetracéet er der i den tætte beplantning en række kastanjetræer, som forsætter fra Nivå Ådal i syd til Lergravssøerne i nord. Nivå Centret orienterer sig ikke mod stationen, og området fremstår derfor ofte mennesketomt. Cykelparkeringen fremstår generelt slidt og tæt omkranset af beplantning. Den helt sydlige del af området er sprunget i skov.

Samspil til øvrige tiltag

Aktuelt er der ønsket om, at omdanne Nivå Centret. Desuden er der planer om at etablere en højklasse cykelsti fra stationen til Humlebæk. Der er ligeledes igangsat dialog med DSB om at forbedre forholdene for pendlere ved stationen, sådan at flere pendlere parkerer bil eller cykel i tilknytning til Nivå Centeret fremfor i villaområdet mod øst. Intentionen er at de beskrevne indsatser skal understøtte de øvrige tiltag i området samt ske i samspil med en eventuel omdannelse af Nivå Centret.

Principper for bynatur

Herunder beskrives de mest relevante principper for bynatur ved den vestlige del af stationen.

Naturlig tryghed

For at styrke trygheden ryddes der flere steder i den tætte beplantning op mod banetracéet. Der er desuden indledt dialog med Banedanmark om rydning af den vildtvoksende beplantning op mod banetracéet.

Bøgehækkene som enkelte steder afgrænser cykelskure og stier vedligeholdes i en max højde på 120 cm, hvorved såvel indsigt som udsyn styrkes markant. På den sydlige cykelparkering fjernes alt beplantning mod cykelstien, sådan at der skabes frit udsyn. En del af skoven op mod den sydlige cykelparkering ryddes for træer og opvækst for at sikre sollys til cykelparkeringen.

Vilde oaser

Den tilgroede skov i den sydlige del af området styrkes som en vild oase i byen. Der udtyndes i krat og opvækst, sådan at området på sigt får en tydelig skovkarakter med høje opstammede træer. De træer som bevares udpeges ud fra et ønske om at bevare forskellige træarter.

Den naturlige lavning i området ryddes for krat, for at styrke muligheden for at udvikle et mindre sø/vådområde i skoven. Der plantes enkelte steder anemoner og vilde arter som lungeurt, hjertesporer, guldstjerne,

skovmærke samt skovjordbær for at styrke biodiversiteten. Dette vil desuden i perioder skabe en blomstrende skovbund.

Aktive byrum

Skoven bearbejdes som et aktivt byrum ved eksempelvis at efterlade enkelte af de fældede træer i området, placeret på sådan vis, at der dannes et lille oplevelsesforløb gennem skoven. Ligesom at enkelte af træstubbene kan bevares, som små skamler eller

balancestubs i skoven. De første par år slås der trampestier i skoven, hvorefter vedligehold vil ske naturligt gennem færdsel.

Grønne forbindelser

Kastanietræerne langs den vestlige side af banen skaber en værdifuld grøn forbindelse til Lergravssøerne og Nivå Ådal, og skal gennem dialog med Bane Danmark forsøges bevaret.

3. Islandshøjvej

Kig fra fritidsklubben Basen mod det offentlige parkrum

Stedet

Islandshøjvej er udlagt som en bred og lige vej, der leder fra Dageløkkeskoven i nord til Nivåvej i syd. Langs Islandshøjvej er der anlagt en sti. Mellem stien og vejen er der etableret et levende hegn, som i løbet af årene er blevet meget tæt og bredt. Stien opleves som utryk pga. den tætte beplantning.

Under Islandshøjvej er der tre steder etableret tunneller, som bidrager til at cyklister og gående kan krydse vejen sikkert. Samtidig skaber tunnellerne et terrænspring mellem Islandshøjvej og stien, som yderligere bidrager til at adskille vejen fra stien. Hvor vejen og stien er i niveau er der flere steder etableret trampestier gennem beplantningen.

Arealet op mod den kommunale ungdomsklub Basen fungerer som et sekundært uderum til ungdomsklubben. Her er etableret en lille fodboldbane, og området fremstår herudover med enkelte solitære træer. Ungdomsklubben Basen er afgrænset mod det offentlige areal af fast træhegn. Hegnet afskærmer ungdomsklubben rent visuelt fra stien og det offentlige grønne areal, hvilket understøtter oplevelsen af rummet som utrygt.

Principper for bynatur

Herunder beskrives de mest relevante principper for bynatur langs Islandshøjvej og fritidsklubben Basen.

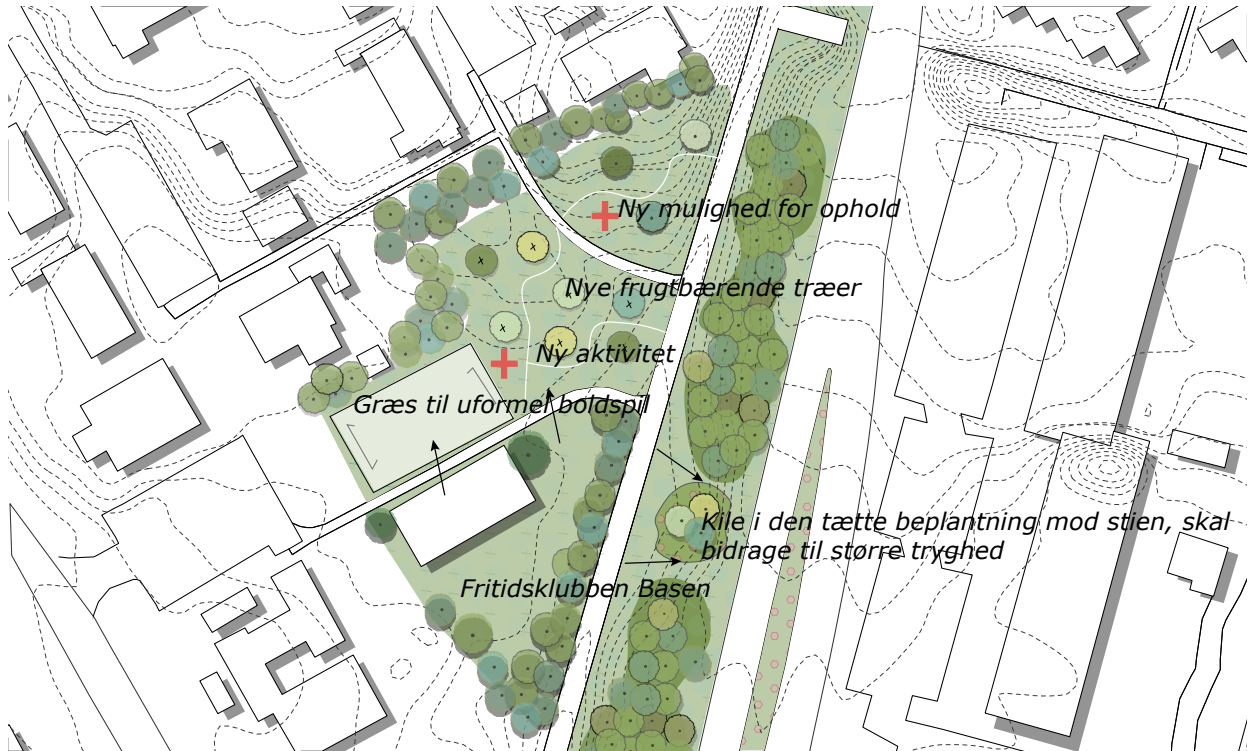
Naturlig tryghed

For at styrke trygheden langs stien ryddes den tætte beplantning omkring tunnellerne, da disse i særlig grad opleves som utrygge. Desuden ryddes der enkelte steder mellem tunnellerne udsigtskiler. Beplantningen beskæres langs stien, sådan at der alle steder skabes mere plads omkring stien.

Træhegnet omkring Basen fjernes, da hegnets visuelle udtryk bidrager til at området føles utrygt.

Aktive byrum

Livet og aktiviteterne i Basen trækkes ud i det grønne område, da liv bidrager til øget tryghed. Det sker ved at give mulighed for ophold i tilknytning til fodboldbanen, samt ved at skabe et mere interessant opholdsrum der opfordrer leg og aktivitet.

Fælles ejerskab

Brugerne af ungdomsklubben Basen inddrages aktivt i planlægningen af arealet. For at sikre ejerskab til indsatserne udføres dele af indsatserne i samarbejde med brugerne af Basen samt relevante lokale foreninger.

Vilde oaser

For at styrke biodiversiteten eftersås der med vilde frøblandinger i områderne, hvor der ryddes beplantning. Det er tanken, at disse områder fremover blot skal slås én gang om året. Til gengæld skal græsafklippet fjernes, sådan at området ikke opleves uoplejet og tilgroet.

Der plantes frugtbærende træer på arealet foran Basen for at styrke områdets biodiversitet. Ligesom at græsslåningen af arealet varieres, sådan at boldbanen slås intensivt, og på det omkringliggende areal får græsset lov til at blive højere med enkelte slåede stier.

Grønne forbindelser

Det levende hegn langs Islandshøjvej skaber en grøn sammenhæng til Lave Skov i nord. For at understøtte områdets grønne præg og forbindelse til Lave Skov plantes enkelte træer, i de områder hvor den tætte beplantning er ryddet.

4. Islandshøj, "Djævlebakken"

Djævlebakken

Stedet

Islandshøj også kaldet Djævlebakken er beliggende øst for den almene boligbebyggelse Nivåhøj og vest for Lergravssøerne. Fra Djævlebakken er der udsigt udover Lergravssøerne og helt til Øresund. Mod nord er der kig mod Lave Skov og Nivå Ådal fornemmes mod vest. Djævlebakken indbyder i form af det markante terræn til flere former for aktiviteter, som kælkebakke, udsigtspost, leg og motion. Trampestier i området vidner om, at bakken bliver aktivt brugt til ophold og leg. Trampestierne i området udmærker sig ved, at være af varierende karakter- enkelte er åbne mens andre giver en hulefornemmelse. For foden af bakken mod vest er der etableret et mindre aktivitetsområde med balanceredskaber samt en svævebane. Herudover er der en boldbane.

Samspil til øvrige projekter

I området har VIBO i 2017 igangsat en renovering af boligbebyggelsen Nivåhøjs udearealer. Intentionen med projektet er at skabe trygge udearealer, som bidrager til øget aktivitet og ophold. Projektet støttes af Fredensborg Kommune, som sikrer etablering af nye fliser på stierne i bebyggelsen, samt sikrer rydning af udsigtskiler til lergravssøerne. Fredensborg Kommune har desuden i samarbejde med en række aktører

igangsat et projekt i Lergravssøerne, som ligeledes har som mål at gøre natur og kulturlandskabet tilgængeligt for flere.

I den sydlige del af bebyggelsen er den boligsociale indsats Nivå Nu samt Klub 2990. Det offentlige område er i dag omkranset af højt og tæt levende hegn samt trådhegn, som bidrager til et lukket udtryk. I tråd med renovering af den almene boligbebyggelse Nivåhøjs udearealer ønskes det, at den kommunale ejendom i højere grad åbner sig mod stien. Denne indsats vil blive støttet af nærværende beplantningsstrategi.

Principper for bynatur

Herunder beskrives de mest relevante principper for bynatur ved Islandshøj "Djævlebakken".

Grønne forbindelser

Udsigten fra Djævlebakken over lergravene til Øresund er værdifuld og skal sikres i fremtidig drift og pleje. Det betyder, at den østlige del af højen skal ryddes for træer og buske med jævne mellemrum.

Aktive byrum

Mulighederne for at nyde udsigten og ophold på toppen af Djælebakken skal styrkes. Samtidig er det ønsket at udnytte terrænets skålfrem mod nord til at skabe mulighed for at kælke. For de større børn etableres der også en kælkebakke mod syd.

Mod vest skaber terrænet et amfiteater, som genskabes ved at rydde den tætte beplantning og der gives mulighed for ophold. Herudover er det væsentligt at fremtidig pleje og vedligehold sikrer, at ruterne op af højen fortsat opleves varieret.

Fælles ejerskab

For at sikre fælles ejerskab til området skal lokale aktører og brugere opfordres til at udføre enkelte af indsatserne i området. Det kan eksempelvis ske ved at lokale aktører bidrager til at plante enkelte træer i området.

Vilde oaser

Djælebakken skal styrkes som en vild oase. Det skal ske ved en varieret drift. Græsslåningen i områdets skal mindskes, så det blot er boldbanen som fremstår

med intensiv pleje. Herudover skal der plantes grupper af træer ved aktivitetsområdet, som giver mulighed for et varieret fugle- og dyreliv, hvorfor træerne skal være hjemmehørende og gerne frugt bærende. Driften af højen kan ligeledes med fordel varieres, sådan at udsigten mod øst friholdes fra opvækst. Desuden skal kælkebakkerne friholdes for opvækst. De øvrige områder kan med jævne mellemrum ryddes for buskads og opvækst af træer og krat.

Naturlig tryghed

Udtynding og rydning af beplantning i området skal øge trygheden i området. Dette skal særligt sikres omkring amfiteatret, så det bliver trygt at opholde sig der.

5. Nivåvej

Nivåvej

Stedet

Nivåvej slynger sig gennem Nivå og forbinder vest med øst. For mange er dette den primære vej gennem Nivå, og vejbilledet har derfor afgørende indflydelse på, hvordan vi oplever Nivå.

Overordnet opleves Nivåvej, som et grønt og lukket vejrum skabt af støjvolde, tæt beplantning på støjvoldene samt rækker med træer og tæt klippet græs i rabatterne. Betragtes vejforløbet nærmere kan vejstrækningen inddeles i tre segmenter, se ovenstående illustration.

Fra Kongevejen og til den ovale rundkørsel opleves Nivåvej med brede vejrabatter med slået græs og rækker af træer. Mod nord er der en lille grøn lomme, hvor der anes en branddam.

Fra den ovale rundkørsel afgrænses bebyggelsen mod Nivåvej af støjvolde med tæt beplantning. I dag er der en meget skarp kant mellem støjvoldene med højt græs og tæt beplantning og det flade areal ud mod Nivåvej, som fremstår med et højt plejeniveau med slået græs og rækker af træer.

Ved lergravene er der frit udkig udover Lergravssøerne. På den anden side af vejen ligger Nivå Centret skjult bag støjvolde.

Principper for bynatur

Herunder beskrives de mest relevante principper for bynatur langs Nivåvej.

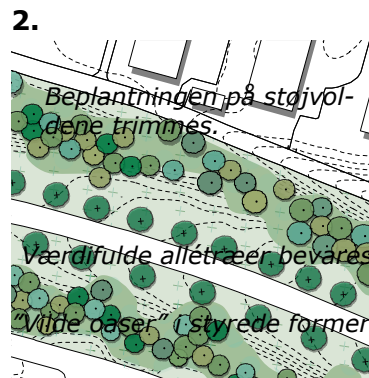
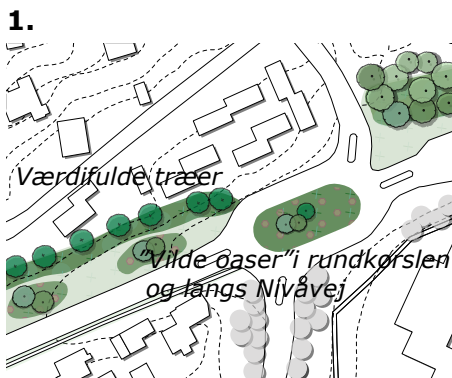
Grønne forbindelser

Nivåvej skal styrkes som en grøn forbindelse fra boligområder, til naturen i lergravene og til Øresund. Det iscenesættes ved, at der på den vestlige del af strækningen skabes fragmenter af vild natur som visuelt skal forbinde til den mere vilde natur mod øst.

Den vide udsigt over Lergravssøerne fra Nivåvej skal sikres gennem fremtidig pleje og vedligehold. Eventuel fremtidig omdannelse af Nivå Centret kan med fordel bearbejde støjvoldene, så der etableres kig fra centeret til Lergravssøerne.

Vilde oaser

Der etableres vilde oaser fra vest mod øst. Det sker ved at mindske områder, hvor biodiversiteten

begrænses gennem hyppig græsslåning. Konkret opleves det ved, at etablere små vilde oaser på den vestlige del af strækningen med høje prydgæsser, blomster og grupper af træer. De nye træer kan være frugtbærende træer, som tiltrækker et varieret fugle- og dyreliv. Men det kan også være andre arter, som med blomstring, en særlig bark eller farve tilføjer oplevelser og variation til Nivåvej. Den ovale rundkørsel iscenesætter strækningen med høje prydgæsser og blomster.

Det høje "vilde" græs på støjvoldene mod øst får lov til at brede sig til græsribben - men styret i store bølgede former.

For at sikre at hele arealet ikke gror til i brændnælder og andre uønskede arter skal det vilde bed slås én gang om året, og afklippet skal fjernes. På støjvoldene skal den eksisterende vilde beplantning trimmes, så levedygtige træer og buske får mere plads.

og den "vilde" natur. Intentionen er at ændre blikket på bynatur, ved at vise at den mere vilde natur kan være smuk og byde på andre oplevelser end slået græs og vejtræer.

Læringsrum

Den vilde natur og den plejede natur iscenesættes gennem den tydelige kontrast mellem intensiv pleje

6. Kongevejen

Kig mod det rekreative strøg øst for Kongevejen, som forbinder til Nivå Ådal

Stedet

Kongevejen forløber med sit karakteristiske lige forløb i nord sydgående retning i den vestlige del af Nivå. Den typiske oplevelse af strækningen gennem Nivå er et vejbillende afskærmet af tæt beplantning, som enkelte steder er etableret på støjvolde. Fra Kokkedal mod nord opleves Nivå Ådal med sine markante skrænter tydeligt gennem vejens bakkede forløb og gennem de åbne udsigter over ådalen. Boligerne mod Nivå Ådal ligger smukt indpasset i terrænet og markerer på fin vis overgangen til byen. Ved byskiltet anes ankomsten til byen i kraft af enkelte og spredte bygninger som orienterer sig mod vejen.

Syd øst for krydsningen med Nivåvej er der bag den tætte busk og krat beplantning et åbent strøg mod ådalen, og herfra er der kig mod parcelhuse. Omtrent i midten af kilen er der etableret en legeplads, og arealet fremstår som en tydelig rekreativ forbindelse til ådalen. Naturværdien på strækningen er høj pga. ekstensiv pleje.

Nord for Nivåvej flankeres strækningen mod øst af træer og buskbeplantninger, som skaber en grøn forbindelse til Lave- og Dageløkke Skov i nord. Beplantningen er fortrinsvis etableret på støjvoldene.

Opførelse af etape 2 af boligbyggeriet vest for Kongevejen vil yderligere forudsætte etablering af støjvold, hvorefter den nordlige vejstrækning fortrinsvis vil være afskærmet af beplantet støjvold.

Principper for bynatur

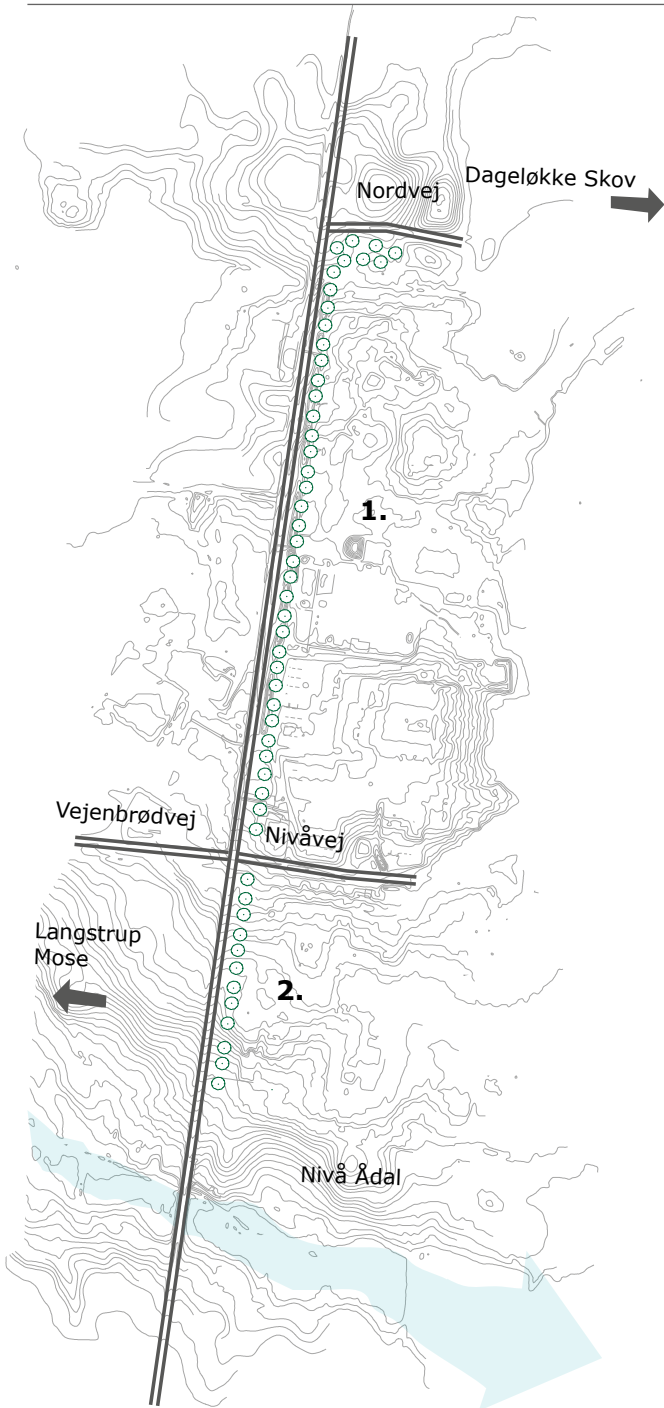
Herunder beskrives de mest relevante principper for bynatur langs Kongevejen.

Grønne forbindelser

Kongevejen skal styrkes som en grøn forbindelse fra Nivå Ådal i syd til Lave- og Dageløkke Skov i nord.

Syd for Nivåvej udføres det ved at tynde ud i det vilde krat mod Kongevejen, sådan at den landskabelige sammenhæng med ådalen understreges. Dette skaber yderligere kig og bymæssig forbindelse til den harmoniske bykant mod syd.

Nord for Nivåvej skal beplantningen fortrinsvis bestå af træer, som visuelt skaber en tydelig forbindelse til skovene i nord. Træerne vil enkelte steder muliggøre for kig gennem stammerne til boligernes tage, hvilket stedvis vil understøtte fornemmelsen af by.

1.

2.

Vilde oaser

Naturværdien på strækningen mod syd er god, hvilket skal fastholdes gennem fortsat ekstensiv drift af arealet. Beplantningsbæltet mod vejen skal forynges ved beskæring. Enkelte steder etableres der grupper af buske og træer beplantning på arealet.

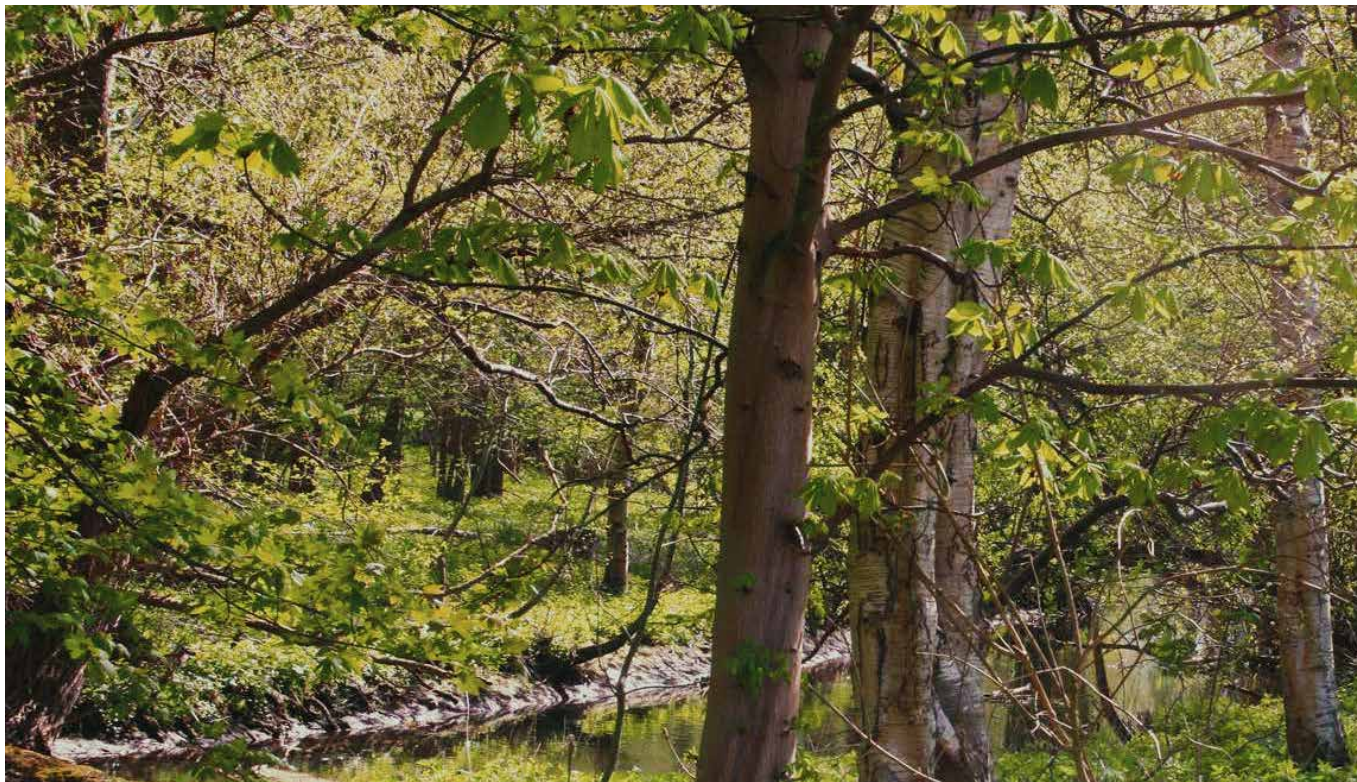
Nord for Nivåvej udtyndes der i beplantningen, således at der skabes plads omkring de træer, som er i god tilstand. Græsslåning på dele af arealet mindskes, for at naturen i højere grad får mulighed for at udvikle sig.

Driften af arealet mod nord skal således også trinvis omlægges til ekstensiv drift, med nedklipping af græsser én gang årligt, og med fjernelse af afklip, sådan at området vil fremstå uden ukrudt.

Aktive byrum

På den sydøstlige del af strækningen er der etableret en legeplads. For sikre trykthed og et rart byrum at udfolde sig i skal fremtidig vedligehold og pleje sikre beplantningen omkring legepladsen. Herudover skal boldbanen fortsat vedligeholdes med lavt græs.

7. Kalvehaven mod Nivå Å

Kig mellem træerne til Nivå Å

Stedet

Kalvehaven i Nivå var oprindeligt anlagt som have til Lille Nivaagaard (hovedhuset til Dr. Louises Kro). Haven blev ryddet, da der skulle være græsning for kalve på området, og det eneste der er tilbage fra det gamle haveanlæg er Lindelysthuset. I dag fremstår det grønne parkrum med slået græs og store fuldkronede træer. I den nordvestlige del af parken ligger Nivå Teater og mod syd har Nivå Musikskole et øvelokale. De kulturelle tilbud bibringer området et værdifuldt liv. Mod sydøst ligger Nivågaards Malerisamling og længere mod øst ses Ringovnen, hvor ler fra området blev brændt. Denne perle af velholdte værdifulde bygninger og kulturelle aktiviteter er beliggende ned mod Nivå Å. Nivå landsby er opstået i tilknytning til Nivå Å, som sikrede vand til kreaturer, og hvor der har været en indtægtskilde i form af bompenge.

I dag opleves Nivåen knap synlig i området, da den omkranses af tæt skov. Syd for åen åbner beplantningen sig let mod åen. Her gror græsset højt og midt på arealet er der opført et sprøjtehus, som en konsekvens af en brand på Nivaagaard i 1879.

Principper for bynatur

Herunder beskrives de mest relevante principper for bynatur ved Kalvehaven.

Grønne forbindelser

Kalvehaven styrkes som en grøn kulturel forbindelse mellem stationen og Nivaagaards Malerisamling. Det sker ved at tynde ud i beplantningen ved stien mellem Smedebakken og selve Kalvehaven

Adgangen til og oplevelsen af Nivåen fra Kalvehaven styrkes ved at der ryddes i den tætte beplantning, sådan at området fremover fortrinsvis opleves med enkelte højstammede træer.

Aktive byrum

Det grønne parkrum skal plejes, så brugerne af den nærliggende børneinstitution, Nivå Teater, Nivå musikskole samt de mange gæster til Nivaagaards Malerisamling får lyst til at bruge byrummet.

Området nord for teatret og mod institutionen skal gennem få tiltag tale til barnlige sjæle. Samtidig skal der etableres mulighed for at nyde det smukke parkrum og Nivåen ved opsætning af bænke.

Fælles ejerskab

De kulturelle institutioner inviteres til at sætte byrummet i spil gennem midlertidige installationer af ex. kunst, mindre teater og musik events.

Grønne oaser

Det er vigtigt, at selve Kalvehaven fastholdes med en tydelig parkkarakter med slået græs og store fuldkronede træer. I det grønne parkrum plantes der enkelte træer, som på sigt kan tage over for de store gamle fuldkronede træer i parken.

Der udtyndes i den tætte træ-, busk-, og krat beplantning nord for Nivå Teater, så værdifulde træer og buske for mere plads til at udfolde sig på.

Strategien fremadrettet

Strategien for Bynatur i Nivå er afledt af planstrategien Fremtidens Fredensborg, og strategien har dermed et langsigtet perspektiv. Strategien for Bynatur i Nivå tager fat om en udvikling, en række indsatser og en ændring i driften og vedligeholdelsen af grønne arealer og byrum i Nivå. Fredensborg Kommune går med strategien foran og sætter en retning for, hvordan pleje og vedligehold kan bidrage til vision om Nivå som en Naturby. Upåagtet at en række indsatser sættes i gang allerede i 2017 vil den fulde effekt af strategien først kunne ses år ude i fremtiden.

Indsatser

De konkrete indsatser i Strategien for Bynatur i Nivå igangsættes hurtigst muligt, men de enkelte tiltag vil variere i tempo. De indsatser som indeholder en høj grad af samarbejde med lokale institutioner, brugere, foreninger eller andet har et længere tidsforløb end andre. På samme måde vil de indsatser, der står i forbindelse med andre projekter følge en særskilt tidsplan for at skabe størst mulige synergieffekter. Andre indsatser vil blive igangsat umiddelbart efter strategiens vedtagelse i forsommeren 2017.

Omlægning af drift

Ambitionen i Strategien for Bynatur i Nivå er at driften af byens grønne arealer og byrum langsomt skal ændres som følge af strategiens principper. I samarbejde med Nordsjællands Park og Vej vil en ændret drift løbende blive igangsat. Udgangspunktet er at omlægning af driften på de kommunale udearealer i Nivå udenfor indsatsområderne samlet set ikke må påvirke driftsbudgettet på sigt.

Fremtidens initiativer

Strategien for Bynatur i Nivå sætter også rammerne for bynatur omkring kommende udviklingstiltag i Nivå. Kommende initiativer eller projekter, uanset om de måtte være kommunale eller private bør så vidt muligt forholde sig til de 6 principper for bynatur. Fredensborg Kommune bidrager derfor også gerne i dialog om, hvordan private kan implementere principperne for bynatur på egne arealer.

Bilag- hjemmehørende arter

Hvidtjørn

Blåhat

Blåtop

Hjemmehørende arter

Naturen er opbygget sådan, at mange dyr, planter og svampe er meget specifikke for hvilke arter de trives sammen med. Det kan bl.a. nævnes, at mange sommerfuglearter kun lægger deres æg på én specifik planteart og nogle svampe har helt specifikke værter. Dette forhold mellem arter tager tid at udvikle, og derfor ser vi også, at jo længere tid en given art har været på en lokalitet, jo flere arter er der knyttet til den. Ud fra denne viden giver det langt mest mening, at plante eller udså hjemmehørende arter da flere insekter, fugle og svampe er knyttet til dem end til ikke-hjemmehørende arter. Ved at fokusere på danske planter, styrker vi dermed den danske natur og inviterer den tilbage ind i byens rum.

Træer og buske

Hjemmehørende træer og buske til fugle og insekter:

Skov-fyr, Ene, Taks, Storbladet Elm, Bøg, Stilk-eg, Vinter-eg, Vorte-birk, Dun-birk, Rød-el, Hassel, Avnbøg, Storbladet lind, Småbladet lind, Selje-pil, Femhannet Pil, Grå Pil, Bævreasp, Hunde-rose, Blågrøn rose, Brombær, Æble-rose (gammel dansk kulturplante), Alm. Røn, Selje-røn, Skov-abild (Skov-æble), Pære (gammel dansk kulturplante), Hvidtjørn (3 hjemmehørende arter), Slåen, Kræge (gammel dansk kulturplante), Mirabel (gammel dansk kulturplante), Fugle-kirsebær, Almindelig Hæg, Gyvel, Havtorn, Ribs, Solbær, Rød kornel, Benved, Kristtorn, Vrietorn, Tørst, Spids-løn, Navr, Benved, Alm. Hyld, Kvalkved, Vild kaprifolie og Dunet Gedeblad og Mistelten.

Mange af disse planter er træer, men kan holdes som buske med klipping.

Blomster

Blomster (hjemmehørende arter) der kan købes til udsåning:

Alm. Røllike, Klinte, Farve-gåseurt, Smalbladet klokke, Blåklokke, Nældebladet klokke, Kornblomst, Alm. knopurt, Cikorie, Alm. Slangehoved, Knoldet mjørdurt, Gul snerre, Prikbladet perikon, Blåhat, Hvid okseøje, Kællingetand, Tjærenellike, Trævlekrone, Skov forglemmegej, Merian, Kornvalmue, Dunet vejbred; Hulkravet kodriver, Alm. brunelle, Nikkende limurt, Dagpragtstjerne, Blæresmælde, Moskus katost, Eng-Nellikerod

Områder med disse blomster må typisk kun slås én gang om året, og det afklippede materiale skal fjernes.

Græsser

Græsser (hjemmehørende arter, der kan købes til udsåning):

Alm. hjertegræs, Kamgræs, Fåresvingel, Vellugtende gulaks, Engrottehale, Lundrapgræs, Mosebunke, Almindelig blåtop

Områder med disse græsser må typisk kun slås én gang om året, og det afklippede materiale skal fjernes.

FREDENSBORG
KOMMUNE

Fredensborg Kommune
Rådhus, Egevangen 3B
2980 Kokkedal

Telefon 72 56 50 00

fredensborg@fredensborg.dk
www.fredensborg.dk